

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 12 0 U 008102 20 Uvp
Banjaluka, 21.7.2022. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sudija Edine Čupeljić, predsjednika vijeća, Božane Vulić i Svjetlane Knežević, članova vijeća, uz sudjelovanje zapisničara Zdravke Čučak, u upravnom sporu po tužbi D. Đ. iz G. T. (u daljem tekstu: tužilac), koga zastupa punomoćnik B. L., advokat iz B., protiv rješenja broj ... od 14.9.2020. godine tuženog Fond ..., u predmetu ostvarivanja prava na starosnu penziju, odlučujući o zahtjevu tuženog za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Bijeljini broj 12 0 U 008102 20 U od 9.10.2020. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 21.7.2022. godine, donio je

PRESUDU

Zahtjev se odbija.

Odbija se zahtjev tužioca za naknadu troškova sastava odgovora na zahtjev.

Obrazloženje

Pobijanom presudom uvažena je tužba i osporeni akt poništen, te obavezan tuženi da tužiocu nadoknadi troškove upravnog spora. Osporenim aktom odbijena je žalba tužioca izjavljena protiv rješenja Filijale tuženog B. broj 1103580823 od 19.8.2020. godine kojim je odbijen zahtjev tužioca za ostvarivanje prava na starosnu penziju.

U obrazloženju sud navodi da nisu sporne odredbe člana 87. stav 1, člana 16. i člana 11. tačka d) Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni glasnik“ Republike Srpske broj 134/11, 82/13 i 103/15, u daljem tekstu: Zakon o PIO), niti je sporno da se tužilac, na osnovu podataka iz matične evidencije, na dan podnošenja zahtjeva nalazio u obaveznom osiguranju kao izabrano lice koje ostvaruje naknadu za vršenje funkcije odbornika u Skupštini opštine U., ali ipak zaključuje da je u osporenom aktu ostvaren razlog njegove nezakovitosti pozivom na presudu Vrhovnog suda Republike Srpske broj 12 0 U 006598 18 Uvp od 27.5.2020. godine. U toj odluci je zauzet stav da obavljanje funkcije odbornika u skupštini jedinice lokalne samouprave nije smetnja za ostvarivanje prava na starosnu penziju, sa obrazloženjem da bi u suprotnom bilo povređeno Ustavom zagantovano pravo na imovinu, koje je zagantovano i članom 1. Protokola broj 1 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, imajući u vidu da je odredbom člana 5. stav 1. Ustava Republike Srpske, što predstavlja jedno od temeljnih načela na kojima se zasniva ustavno uređenje Republike Srpske, propisana zaštita ljudskih prava i sloboda u skladu sa međunarodnim standardima. Dalje je navedeno i da je članom 10. Ustava Republike Srpske propisano da su građani ravnopravni u slobodama, pravima i dužnostima, jednaki pred zakonom i uživaju istu pravnu zaštitu, bez obzira na, između ostalog, društveni položaj ili drugo lično svojstvo, da je članom 48. stav 1. Ustava

utvrđeno da se prava i slobode zajamčeni Ustavom ne mogu oduzeti ni ograničiti, te ocjenjuje da bi uskraćivanjem prava na penziju licima koja su izabrana na javnu funkciju u organima lokalne samouprave nesumnjivo predstavljalo njihovu diskriminaciju, čime bi bilo povrijeđeno i njihovo pravo na imovinu. Slijedom iznesenog, sud je zaključio da nije bilo osnova da se zahtjev tužioca za ostvarivanje prava na starosnu penziju odbije primjenom člana 87. stav 1. i člana 118. stav 2. Zakona o PIO, jer okolnost da tužilac obavlja funkciju odbornika u skupštini jedinice lokalne samouprave nije smetnja za ostvarivanje tog prava, ukoliko tužilac ispunjava zakonom propisane uslove za ostvarivanje prava na starosnu penziju. Suprotno zaključivanje, kako je učinjeno u osporenom aktu, predstavlja diskriminaciju i povredu prava na imovinu zagaranovanog Ustavom i članom 1. Protokola broj 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, u prilog čemu je i odluka Ustavnog suda Republike Srpske broj 38/12 od 30.10.2013.godine („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 96/13).

Blagovremenim zahtjevom za vanredno preispitivanje presude tuženi ukazuje da primjedbe suda nisu osnovane, jer se ne mogu zanemariti važeće zakonske odredbe koje se jednako primjenjuju na sve osiguranike u datoj situaciji, niti postupiti u skladu sa stavom Vrhovnog suda Republike Srpske koji je iznesen u presudi broj 12 0 U 006598 od 27.5.2020. godine, a koji nije primjenjiv u ovom slučaju, jer je obavezujući samo u tom konkretnom slučaju na koji se odnosi. Pri tome treba imati u vidu da je odlukom Ustavnog suda Republike Srpske broj U-38/12 od 30.10.2013. godine utvrđeno da član 141. stav 1. Zakona o PIO nije u saglasnosti sa Ustavom Republike Srpske, da se navedena odredba odnosila na obustavljanje isplate korisniku penzije koji stekne status osiguranika u obaveznom ili dobrovoljnom osiguranju za period tog osiguranja, a da se odredbe člana 87. stava 1. i člana 118. stava 2.tog Zakona odnose na osiguranika iz člana 11. Zakona o PIO, te da nijedan od tih članova nije bio predmet preispitivanja navedene odluke Ustavnog suda Republike Srpske, pa iz navedenog razloga ne može ni obavezivati ovaj organ na drugačije postupanje. Predlaže da se zahtjev usvoji, a pobijana presuda preinači i tužba odbije.

U odgovoru tužilac ukazuje da je zahtjev neosnovan, jer namjera zakonodavca, koji je propisao odredbu da se pravo na starosnu penziju ostvaruje nakon prestanka osiguranja, nije bila da onemogućí vršenje izbarane funkcije licu koje je izabrano za poslanika ili odbornika, niti da se to lice spriječi da po prestanku svog radnog odnosa ostvari pravo na starosnu penziju kao poseban vid prava na imovinu. Predlaže da se zahtjev odbije uz naknadu troškova postupka.

Razmotrivši zahtjev, odgovor na zahtjev, pobijanu presudu i cjelokupne spise predmetne upravne stvari na osnovu odredbe člana 39. Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 109/05 i 63/11 u daljem tekstu ZUS), odlučeno je kao u izreci presude iz sljedećih razloga:

Prema podacima spisa predmeta proizilazi da je tužilac zahtjev za ostvarivanje prava na starosnu penziju podnio 12.8.2020. godine i da je taj zahtjev odbijen prvostepenim rješenjem pozivom na odredbe člana 87. i 118. Zakona o PIO, jer je utvrđeno da se tužilac na dan podnošenja zahtjeva nalazio u obaveznom osiguranju. Žalbu izjavljenu protiv tog rješenja odbio je tuženi osporenim aktom, uz obrazloženje da je na osnovu podataka unesenih u matičnu evidenciju, utvrđeno da je tužilac, rođen 7.6.1958.godine, prijavljen na penzijsko i invalidsko osiguranje počev od 1.12.2016.

godine pod šifrom osnova osiguranja 3. koja označava izabrano ili imenovano lice na javnu funkciju, odnosno da je osiguranik u obaveznom osiguranju iz člana 11. tačka d) Zakona o PIO, pa kako je odredbom člana 87. stav 1. navedenog zakona propisano da se pravo na penziju obezbjeđuje nakon prestanka osiguranja, zaključeno je da je prvostepeni organ pravilno odbio zahtjev tužioca za priznanje prava na starosnu penziju.

Pravilno je pobijanom presudom uvažena tužba i poništen osporeni akt, uz valjane razloge koji nisu dovedeni u sumnju navodima zahtjeva.

Nije sporno da je tužilac u vrijeme podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava na starosnu penziju bio u obaveznom osiguranju kao izabrano lice koje ostvaruje naknadu za vršenje funkcije odbornika u Skupštini opštine U. Međutim, tužilac pravilno ukazuje da takav vid obaveznog osiguranja, odbornički mandat, ne predstavlja vid obaveznog osiguranja u smislu odredbe člana 11. Zakona o PIO, pa da bi bio smetnja za ostvarivanje prava na starosnu penziju i razlog da se njegov zahtjev primjenom odredbe člana 87. stav 1. i člana 118. stav 2. Zakona o PIO, odbije.

Prema odredbi člana 11. tačka d) Zakona o PIO, osiguranik je radnik, lice izabrano ili imenovano na javnu funkciju, ako za obavljanje te funkcije ostvaruje platu ili naknadu. Međutim, angažman tužioca u Skupštini opštine U., ne može se smatrati „javnom funkcijom“ na koju se ova odredba odnosi, bez obzira što je tužilac na ime obavljanja dužnosti odbornika u Skupštini opštine U. primao naknadu na koju se plaćaju doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje u skladu sa propisima iz te oblasti.

Definicija javne funkcije proizilazi iz odredbi člana 94. Zakona o radu („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 1/16, 66/18, 91/21 i 119/21), koja propisuje da se javnom funkcijom smatra reizborna funkcija na koju je radnik neposredno izabran od strane građana ili na koju je imenovan ili postavljen od strane nadležnog organa Bosne i Hercegovine, Republike Srpske, grada ili opštine, ako tu funkciju obavlja profesionalno i za nju ostvaruje platu, te odredbom člana 30. Zakona o službenicima i namještenicima, prema kojoj se javnom funkcijom smatra reizborna funkcija na koju je službenik neposredno izabran od građana ili na koju je imenovan ili postavljen od nadležnog organa Bosne i Hercegovine, Republike Srpske, jedinice lokalne samouprave, ako tu funkciju obavlja profesionalno i za nju ostvaruje platu, što kod tužioca, koji je u vrijeme podnošenja zahtjeva, obavljao funkciju odbornika u Skupštini opštine U. za što je primao naknadu, nije slučaj, a kako je to sve pravilno zaključio i obrazložio nižestepeni sud.

Kod takvog stanja stvari, ovaj sud nalazi da pobijanom presudom nisu ostvareni razlozi nezakovitosti iz odredbe člana 35. stav 2. ZUS, iz kojeg razloga se zahtjev tuženog za vanredno preispitivanje te presude na osnovu odredbe člana 40. stav 1. istog zakona, odbija.

Odbijen je zahtjev tužioca za naknadu troškova sastava odgovora na zahtjev temeljem člana 387. stav 1. Zakona o parničnom postupku (Službeni glasnik Republike Srpske broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13), koji se u upravnom sporu primjenjuje na osnovu odredbe člana 48. ZUS. Odgovor na zahtjev nije obavezna radnja u postupku, tako da propustom davanja odgovora ne nastaju nikakve

posljedice za stranku. Kako sadržaj odgovora na zahtjev nije imao uticaja na ishod odlučivanja o zahtjevu, ovaj sud ocjenjuje da trošak sastava odgovora nije bio neophodan za okončanje postupka po ovom pravnom sredstvu.

Zapisničar
Zdravka Čučak

Predsjednik vijeća
Edina Čupeljić

Tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić